

— נכסים שהיו בגדר נכסי-צאן-ברזל שלה, ואשר שימשו מסד לאשר בא אחריה — הרי יש לבקש תאריך זה אימתי במחצית 1947; כי אז חל השינוי הבולט בתעודות, ובהגדרתן. הגם שחובה היא להדגיש כי מבחינה עובדתית-ממשית כל ההתרחשויות שהתרחשו לאחר הכרזת האומות-המאוחדות (29.11.1947) ושהיה להן חלק כה רב במלחמת-השחרור, נישאו ממשית ובפועל על ידי „ארגון-ההגנה” — הרי כבר תוך-כדי התכונה למלחמה, ועוד הרבה יותר מזה במהלכה, שינתה-והלכה ה„הגנה” את דמותה — דמות של כוח טריטורי-ריאלי מחד-גיסא, ומחתרתי מאידך גיסא; ולבסוף שינתה גם את שמה.

★

ובסיכום: —

הצבא — כל צבא — מעורר בעיות חמורות בכל חברה. הצבא הוא מבצר של כוח. ואם הסמכות להפעלתו אינה נתונה אך ורק בידי המרות הלאומית העליונה, מוכרח קיומו לעורר בעיות ודאגה. כי בגוף הצבאי מרוכזים כוח, משמעת וההרגל לבצע פקודה ללא הרהור. המשטר הצבאי ההירארכי — הוא המבטיח את החוסן הבטחוני. אם ישתמשו בגוף צבאי שלא למטרה שלשמה נועד — להגן על שלום האומה — עלול הוא לערער את החברה שלהגנתה נועד. ופירכמה מסוכן הדבר בצבא הנתון במחתרת. אם ניבעות בו פרצות — עלול הוא להתנוון ולהתדרדר, והאמצעים יכולים להפוך בו למטרה.

יותר-מכל יכולה ה„הגנה” להתפאר בכך כי היא ראתה מראש את הסכנות הללו והקפידה לשמור על עקרון הסמכות, ועל ההימנעות מניצול הכוח שבה, אלא למטרה המיועדת. ה„הגנה” הקפידה לנטוע בכל אדם את ההכרה שהוא שליח התעודה, שהוא נשוא-הפעולה. ה„הגנה” הקפידה לטפח בכל חבר את ההכרה בקודש-קודשים שלה — טוהר הנשק, שבשום פנים אין להפעילו אלא למטרה המיועדת. הודות להקפדה על אלה ניצלנו מכשלונות ומתקלות חמורות.

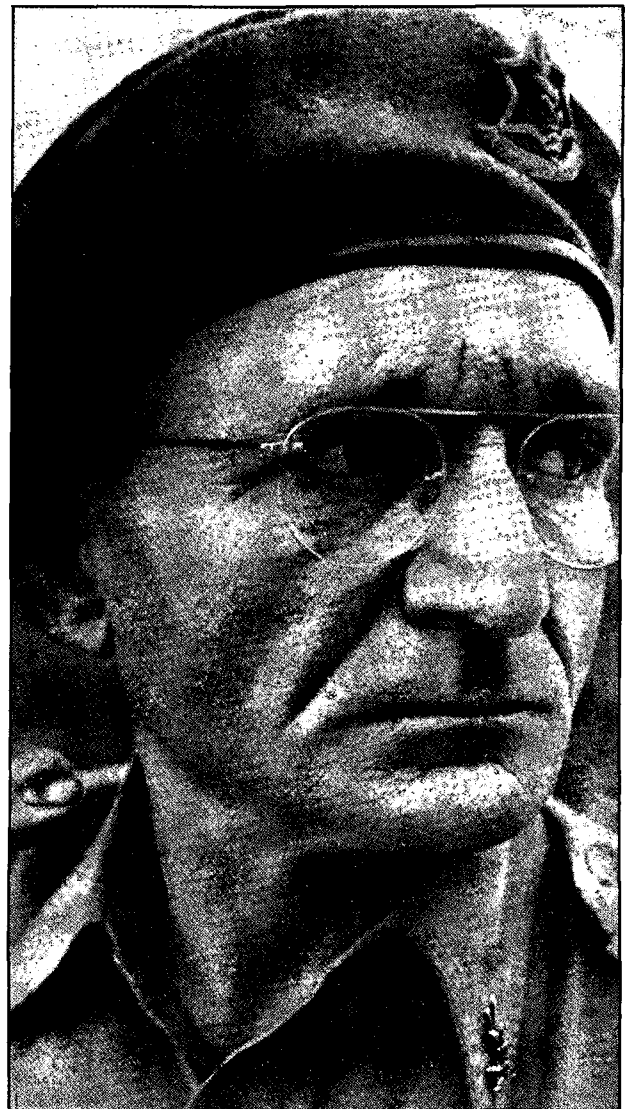
פעולות צבאיות במחתרת — חסינות מבקורת. לכן העיקר היה בעינינו האדם הפועל. על-ידי פעולת החינוך הבלתי-פוסקת הבאנו את חבר ה„הגנה” לכך שידע ויכיר כי גם הדרבים והאמצעים הם גורמים חשובים להגשמת הרעיון, וכי מצוות העשה של יום-יום חייבות להיות הולמות את האידיאלים הגדולים שביסוד מפעלנו, וכי על כל חבר „הגנה” לקיים קשר מתמיד אל המקורות המוסריים, לעמוד מול הפיתויים הקורצים לאדם נושא-נשק.

★

ארגון צבאי — ביטוי איננו סכימה בעלמא, כי אם יכולת. נאמנותם של אנשי ה„הגנה” תורגמה במלחמת-השחרור ללשון של ביצוע. הפוטנציאל הצבאי שנוצר ב„הגנה” לא היה ערטילאי אלא כבר בגדר „מוצר מוגמר-לחצאין”; כל אשר נדרש היה להביאו למצב „קניטי”, כביכול.

הערכים המוסריים שעליהם נשענה ה„הגנה” לא היו ערכים עבריים-יבטלים, אלא ערכים העומדים-לעד.

ה„הגנה” פרעה את השטר שהתחייבה לפרוע אותו כבוא הזמן. היא יצרה מן הישוב העברי המתכנס בארץ-ישראל את העם-הלוחם, ובגאון הנחילה נכס זה ליורשה — לצבא-ההגנה-לישראל.

מתוך מאמרו של רב אלוף י. דורי

מארגון-ההגנה — לצבא-ההגנה

(מערכות קי"ח-קי"ט).

אם ירצה ההיסטוריון לערוך אי-פעם ניתוח והערכה כוללים של נכסי ה„הגנה”, אותם גיבשה תחילה בתוכה והורישא אחר-כך לצבא-ההגנה-לישראל — וירצה אף לקבוע תאריך מסוים לרגע הימסרם מרשות לרשות — הרי כמעט ולא תהיה לו יכולת לסמן תאריך מפורש לכך. כי הדרך מן ה„הגנה” אל צה"ל היתה דרך של התפתחות רצופה, התפתחות שהיתה כרוכה במסיבות חיצוניות ופנימיות כאחד. ספק אם יוכל לבוא איש ולומר על יום מסוים כי בו ניתן היה להכריז: — „מת, ארגון ההגנה” — יחי צה"ל! ואף-על-פי-כן, אם אמנם יבקשו פעם מועד לעריכת „הערכה” כזאת לנכסי ה„הגנה”